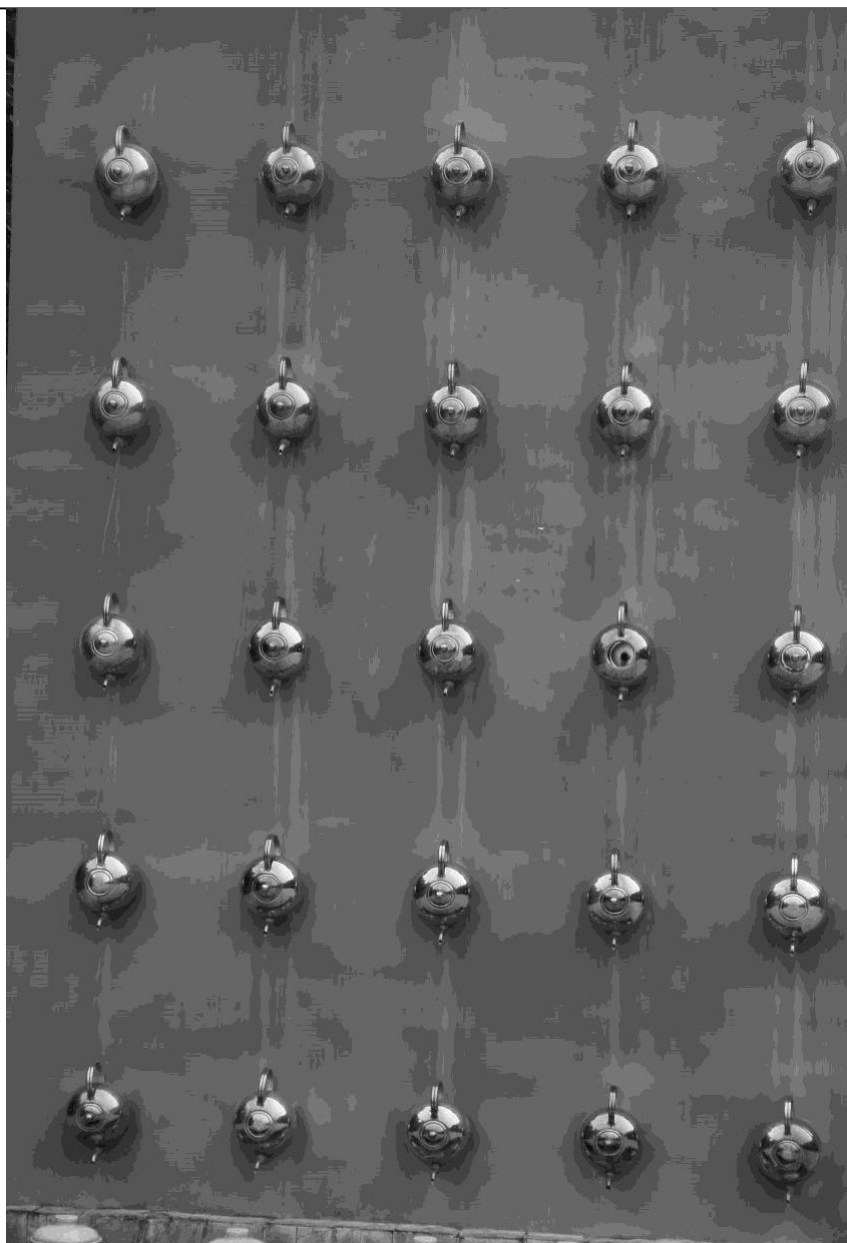


ISSN 2657-3318



MONITOR CHINY-BAŁKANY

LISTOPAD 2018

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 16+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

LISTOPAD 2018

2 listopada: w 2019 roku Rumunia planuje zwiększenie eksportu do Chin do 1 mld USD. Stefan-Radu Oprea, pełniący funkcję ministra ds. biznesu, handlu i przedsiębiorczości Rumunii podczas oficjalnej wizyty w Chinach spotkał się m.in. z wiceministrem handlu ChRL Ren Hongbinem. Podczas spotkania omówiono plany zmniejszenia deficytu wymiany handlowej z Chinami. W wyniku spotkania doszło do podpisania protokołu XXVII sesji chińsko-rumuńskiej międzyrządowej komisji ds. współpracy gospodarczej, która określa wytyczne dotyczące bilateralnej współpracy handlowej i inwestycyjnej na najbliższy rok. Oprea mówił również o wnikliwej analizie barier importowych stosowanych przez ChRL w celu zwiększenia rumuńskiego eksportu do poziomu 1 mld USD do końca 2019 r. Od stycznia do sierpnia 2018 r. wartość eksportu Rumunii do Chin wyniosła 604 mln USD natomiast wartość rumuńskiego importu z ChRL to 3,43 mld USD.

2 listopada: Andrej Plenkovic z wizytą w Chinach. Wizyta chorwackiego wicepremiera zaplanowana została w ramach obecności krajowych wystawców na China International Import Expo w Szanghaju (5-10 listopada 2018). Plenkovic spotkał się z burmistrzem Szanghaju Ying Yongiem, Kolejnym punktem było omówienie technicznych warunków budowy mostu nad Zatoką Hangzhou, który w 2008 roku został oddany do użytku przez China Road and Bridge Corporation. Warto przypomnieć, iż CRBC zostało zakontraktowane do zbudowania chorwackiego mostu Peljesac.

3 listopada: serbski minister edukacji określa cele krajowej delegacji na China International Import Expo 2018. Mladen Sarcevic przewodniczył serbskiej delegacji składającej się z przedstawicieli Science Technology Park (STP) w Belgradzie, uniwersytetów w Belgradzie i Nowym Sadzie a także przedstawicieli ministerstwa nauki i technologii oraz ministerstwa handlu i turystyki. Minister zapowiedział, iż głównym celem serbskiego uczestnictwa w imprezie jest pozyskanie chińskich partnerów do wspólnych projektów wysokich technologii oraz start-upów. Według Sarcevicia, nieocenioną zaletą rozwijania

ALEKSANDAR

VUČIĆ

DZIĘKUJE

CHINOM ZA

BRAK POPARCIA

CZŁONKOSTWA

DLA KOSOWA

NA FORUM

INTERPOLU.

Podziękowania dla narodu chińskiego i przewodniczącego Xi Jinpinga na ręce ambasadora Li Manchanga złożył prezydent Aleksandar Vučić, który „docenia wsparcie udzielane dla serbskiej integralności terytorialnej”.

wielopłaszczyznowej współpracy z serbskimi instytucjami jest wprowadzenie ruchu bezwizowego z Chinami.

6 listopada: Chiny nawołują do wsparcia Bośni i Hercegowiny na forum ONZ.

Wysłannik ChRL do ONZ, Ma Zhaoxu wezwał społeczność międzynarodową do udzielenia wsparcia dla rozwoju gospodarczego BiH oraz stworzeniu warunków sprzyjających pojednaniu i trwałemu pokojowi w tym państwie.

6 listopada: ambasador ChRL w Grecji wizytuje Izbę Przemysłowo-Handlową w Pireusie.

Zhang Qiyue złożyła wizytę w Pireusie. Ambasador odniosła się do globalnej roli greckiego przemysłu żeglugowego oraz wzmocnienia współpracy w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku w celu wsparcia kolejnych projektów chińskiego COSCO. Zhang Qiyue opisała obecność COSCO w greckim porcie w Pireusie jako wiodący projekt bilateralnej współpracy, wskazując jednocześnie iż port ten jest europejską bramą do gospodarczego połączenia Chin i Europy. Ambasador nadmieniła również, iż w stosunkach dwustronnych istnieje wielki potencjał ich rozwoju, bowiem Grecja wyszła z wieloletniej recesji. Według Zhang, jedynym warunkiem wzmocnienia współpracy jest zmiana podejścia greckiego środowiska inwestycyjnego, które musi stać się bardziej przyjazne w odniesieniu do pozostałych państwa Półwyspu Bałkańskiego.

7 listopada: konferencja ds. innowacyjności i współpracy technologicznej 16+1 w Sarajewie.

Trzecia edycja konferencji w stolicy Bośni i Hercegowiny zgromadziła ok. 400 delegatów z 60 firm i urzędów państwowych państw formatu 16+1. Sekretarz bośniackiego ministerstwa spraw socjalnych Biljana Camur nadmieniła, iż dzięki inicjatywie w samej Bośni i Hercegowinie podjęto 36 innowacyjnych projektów z zakresu energetyki, robotyki i IT.

8 listopada: Danut Andrusca z wizytą w Chinach.

Rumuński minister gospodarki spotkał się z wicegubernatorem prowincji Henan – He Baoxiangiem. Spotkanie miało charakter kurtuazyjny i związane było również z uczestnictwem Rumunii w China International Import Expo w Szanghaju. Andrusca wyraził chęć dalszego rozwoju współpracy w kwestii hodowli trzody chlewnej, rzeźnictwa, przetwarzania produktów pochodzenia rolnego oraz produkcji sprzętu kolejowego. W spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele Polski oraz Białorusi – Marek Suski oraz Vladimir Domanevskiy.

14 listopada: serbski prezydent potwierdza plany zakupu dronów wojskowych z Chin.

Aleksandar Vučić podczas konferencji prasowej dotyczącej rozwoju serbskiej armii potwierdził, iż „*dostaniemy coś z Chin, za co zapłacimy, jednakże oficjalnie będę mógł to potwierdzić, jeśli potwierdzi to również prezydent tego kraju*”. Według opinii publicznej, prezydent w ten niebezpośredni sposób potwierdził właśnie plotki dotyczące kupna dronów wojskowych o wartości 30 mln USD.

15 listopada: chińscy turyści biją rekord wizyt w Serbii. Według przekazu Turystycznej Organizacji w Serbii (TOS), w pierwszych dziewięciu miesiącach 2018 roku, obywatele ChRL przyjechali do Serbii 77,543 razy, co stanowi 103% wzrostu w odniesieniu do analogicznego okresu z roku poprzedniego. Dyrektor TOS, Marija Labovic oznajmiła, iż dzięki wsparciu Europejskiej Komisji Podróży (ETC), Serbia zorganizowała szereg prezentacji i imprez promocyjnych w Kantonie, Pekinie i Szanghaju. TOS zamierza kontynuować promowanie regionów turystycznych w Chinach.

19 listopada: Aleksandar Vučić dziękuje Chinom za brak poparcia dla członkostwa Kosowa w Interpolu. Podczas dorocznego posiedzenia organizacji Interpol, które odbyło się w Dubaju, odrzucono wniosek Kosowa o włączenie kraju do swoich struktur. Taka decyzja w Belgradzie została przyjęta z zadowoleniem, bowiem rząd blokuje wszystkie próby dołączenia Kosowa do organizacji międzynarodowych. Podziękowania dla narodu chińskiego i przewodniczącego Xi Jinpinga na ręce ambasadora Li Manchanga złożył prezydent Aleksandar Vučić, który „docenia wsparcie udzielane dla serbskiej integralności terytorialnej”.

20 listopada: Zijin Mining Group przejmuję kopalnię miedzi i złota w Serbii. Przejęcie kanadyjskiego Nevsun przez chiński Zijin Mining Group za kwotę 1,41 mld USD zakończyło proces nabywczy drugiej strategicznej inwestycji w Serbii przez chińską firmę. Przypomnijmy, iż w sierpniu 2018 r., ZMG dokonał zakupu 63% pakietu kontrolnego serbskiej kopalni rud miedzi RTB Bor za kwotę 1,26 mld USD.

21 listopada: środowisko biznesowe naciska na intensyfikację wymiany handlowej pomiędzy Bułgarią a Chinami. Przedstawiciele Silk Road Chamber of International Commerce (SRCIC) wezwali obie strony do zacieśniania kontaktów biznesowych w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku. Alexander Tomov, doradca SRCIC, który pełnił obowiązki bułgarskiego wicepremiera w latach 90. ubiegłego wieku zapewnia o pełnym konsensusie tamtejszego rządu w kontekście rozwoju i intensyfikacji kontaktów gospodarczych z Chinami. Tomov podkreślił, iż „Bułgaria może stać się kolejnymi drzwiami lub oknem dla chińskich inwestycji w Europie”.

23 listopada: Serbia prosi ChRL o pomoc dyplomatyczną. Prezydent Serbii Aleksandar Vučić oraz premier Ana Branbic poprosili ambasadora Li Manchanga o wsparcie wobec wzmożonej obecności kosowskich służb antyterrorystycznych ROSU w mieście Kosowska Mitrowica. Li podkreślił, iż „Chiny doskonale zdają sobie sprawę co dzieje się w Kosowie i Metohiji” oraz, że „jest to już dobrze znany scenariusz ataku na integralność Serbii”. Chiński ambasador powiedział również, iż „powiadomi o tym przewodniczącego Xi a Serbia może liczyć na pomoc Chin”.

23 listopada: Chorwacja i Chiny wzmocnią wymianę kulturalną w ramach inicjatywy 16+1. Wicepremier ChRL Sun Chunlan podczas wizyty w Zagrzebiu spotkała się z chorwackim premierem Andrejem Plenkovicem oraz wicepremier i minister spraw zagranicznych Mariją Pejcinovic Buric. Rząd Chorwacji wyraził gotowość organizacji kolejnego spotkania szefów rządów państw formatu 16+1 a także wyraził chęć wyraźnego przyspieszenia dwustronnej współpracy w ramach chińsko-chorwackiego roku turystyki, który przypada w 2019 r.

30 listopada: ekologiczny problem zagrozi chińskiej inwestycji w Serbii? Rozbudowa elektrowni zasilanej spalaniem węgla brunatnego w pobliżu serbskiego miasta Kostolac rodzi coraz więcej kontrowersji. Według oficjalnego stanowiska rządu chińskiego, realizowane w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku powinny być projektami niskoemisyjnymi i ekologicznymi, jednak rozbudowa serbskiej elektrowni węglowej warta 715 mln USD przez China Machinery Engineering Corporation zdaje się zaprzeczać temu stanowisku. Spalanie węgla brunatnego uznawane jest jako jedno z najbardziej zanieczyszczających środowisko sposobów pozyskiwania energii elektrycznej (zob. komentarz).

30 listopada: ekstradycja obywatela ChRL z Bułgarii. Jest to pierwszy przypadek udanej procedury ekstradycji obywatela Chin z państwa członkowskiego UE. Yao Yinqi był urzędnikiem w prowincji Zhejiang a pod jego adresem wystosowano zarzut korupcji. Opuszczając kraj w grudniu 2005 r., Interpol w ramach poszukiwań wystosował czerwoną notę, ostatecznie doprowadzając 17 października br. do zatrzymania Yao w Sofii. Tamtejszy sąd zatwierdził wniosek ChRL o ekstradycję.

KOMENTARZ

1. Chińska inwestycja CMEC w rozbudowę elektrowni węglowej Kostolac B w Serbii zdaje się przeczyć podstawowym założeniom chińskiej działalności w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku. Przedstawiciel ChRL ds. zmian klimatycznych Xie Zhenhua wyraźnie stwierdził, iż wszystkie projekty podejmowane przez chińskie przedsiębiorstwa w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku powinny opierać się na najnowszych technologiach mających na celu ochronę zasobów naturalnych, energetycznych a także prowadzących do redukcji emisji zanieczyszczeń. Działacz Greenpeace w Chinach – Huang Wei stwierdził, iż Chiny są na dobrej drodze do wypełnienia zobowiązania w zakresie redukcji emisji dwutlenku węgla ustanowionych na forum międzynarodowych organizacji ekologicznych, niemniej kurczący się w Chinach rynek produkcji węgla skłania chińskie firmy do podejmowania inwestycji za granicami kraju. Warto też zwrócić uwagę, iż obecność chińskich firm sektora węglowego w krajach trzecich wiąże się z bardzo niskimi standardami środowiskowymi krajów przyjmujących, m.in. w Serbii.

Serbska państwowa firma energetyczna EPS twierdzi, że budowana przez chińskie przedsiębiorstwo nowa jednostka o mocy 350 MW spełni najwyższe standardy środowiskowe. Przedstawiciel firmy – Zeljko Lazovic podkreślił, iż projekt przygotowywany jest w zgodności ze standardami Unii Europejskiej. Analityk ds. Energii Misha Brkić stwierdził, iż serbski rząd dopuszczając do realizacji inwestycji, popełnił „kluczowy błąd” wykorzystując węgiel do produkcji elektrycznej, zamiast koncentrować się na rozwoju pozyskiwania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Obecnie ponad 70% serbskiej produkcji energii elektrycznej pochodzi ze spalania węgla, natomiast pozostała część energii generowana jest za pomocą hydroelektrowni.

Należy spodziewać się, iż trakcie wypełniania umowy przez CMEC, realizacja może być opóźniona przez protesty lokalnych społeczności a także pozarządowych organizacji międzynarodowych, które będą starały się zablokować prace. Przedstawiciele strony chińskiej odmawiają komentarza.

2. W listopadzie najważniejszym wydarzeniem z perspektywy współpracy Chin z państwami Półwyspu Bałkańskiego było China International Import Expo w Szanghaju. W historii rozwoju handlu międzynarodowego były to pierwsze targi poświęcone wyłącznie importowi do danego państwa na taką skalę. Tworzy to oczywiście nowe możliwości w nawiązaniu skutecznych więzi gospodarczych Chin z zagranicznymi rynkami, w tym z gospodarkami bałkańskimi. Ważne w tym kontekście jest przemówienie przewodniczącego Xi Jinpinga otwierające tegoroczne targi. Xi wielokrotnie w swym przemówieniu wspominał, iż globalizacja gospodarcza jest nieodwracalnym trendem historycznym zapewniającym impuls rozwojowy w skali globu a wszystkie kraje powinny przeciwstawiać się próbom protekcjonizmów i działań unilateralnych i tego trendu nie jest w stanie powstrzymać wola jednostki. Był to oczywisty przytyk w stronę USA oraz prezydenta Donalda Trumpa.

Państwa Półwyspu Bałkańskiego niebędące częścią Unii Europejskiej mogą zatem liczyć na wzrost zainteresowania ze strony Chin w ustanawianiu nowych umów dwustronnych i regionalnych. Potencjał współpracy dwu- i wielostronnej przedstawiony przez Xi Jinpinga w kontekście chińskiego importu jest ogromny, bowiem według Xi, Chiny w ciągu 15 lat mają sprowadzić towary o łącznej wartości 40 bln USD i zakupić usługi warte 10 bln USD. Manifestacja „otwarcia chińskiego rynku” na świat przyciągnęła do Szanghaju przedstawicieli 172 krajów i regionów autonomicznych oraz reprezentantów niemal 4 tys. firm. W pierwszej kolejności Chiny mają zliberalizować zasady dostępu do wybranych rynków, m.in.: edukacji, kultury, opieki zdrowotnej, telekomunikacji oraz rynków finansowych. Państwa Półwyspu Bałkańskiego nie posiadają obecnie przewagi konkurencyjnej w tych sektorach, niemniej należy zakładać, iż „rekompensatą” dla regionu w perspektywie

krótkookresowej może być liberalizacja zasad eksportu żywności z regionu do Państwa Środka.



OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

